

- Ve 33 státech se hodnota sociálních dávek od roku 1995 zvýšila. Nejvíce ve Vermontu, dále na Havaji a v New Hampshire, dále pak také v District of Columbia.
- Ve 13 státech je hodnota dávek rovna mzdě 15 \$ na hodinu, nejvíce na Havaji, kde však mají vysoké životní náklady, dále pak v District of Columbia a v Massachusetts.
- V 11 státech jsou sociální dávky vyšší než průměrná mzda učitele v prvním roce práce před zdaněním, v 39 státech činí více než mzda pro začínající sekretářku. A ve třech nejvíce velkorysých státech jsou sociální dávky vyšší než příjmy začínajícího počítačového programátora.

Celková hodnota sociálních dávek se od poslední studie v porovnání s inflací v 18 státech snížila, v 32 a v District of Columbia se zvýšila. Pracující musí ze mzdy platit daně, které však jsou do jisté míry snižovány daňovými kredity, jako jsou Earned Income Tax Credit (EITC), the Child Tax Credit (CTC) a období EITC na úrovni jednotlivých států. Ve 39 státech kombinace těchto daňových kreditů převyšuje výši daní, kterou by dotyčná osoba měla platit. Protože tyto daňové kredity jsou propláceny, umožní jí to přijmout práci placenou mírně méně, než činila hodnota pobíraných sociálních dávek, aniž by došlo ke snížení celkového příjmu. Ve 12 ji-

ných státech však daně stále převyšují daňové kredity, takže pracovník by musel vydělat více, než činí hodnota sociálních dávek, aby získal alespoň srovnatelný příjem. Pokud se na to podíváme perspektivou hodinové mzdy, je patrné, že ve 33 státech jsou sociální dávky v mnoha případech vyšší než práce za minimální mzdu, v řadě států je výše dávek vyšší než mzda 15 \$ za hodinu. V 11 státech jsou dávky vyšší než mzda učitele v prvním roce práce před zdaněním, v 39 státech jsou vyšší než mzda začínající sekretářky a ve třech nejvelkorysejších státech jsou vyšší než příjem začínajícího počítačového programátora.

Sociální dávky jsou vyšší než FDL (Federal Poverty Line - federální hranice chudoby) ve 42 státech a v District of Columbia, na Havaji, v Massachusetts a v District of Columbia jsou ve skutečnosti dvakrát tak vysoké.

Závěr

Autoři připouštějí, že se při svých výpočtech mohli dopustit příliš velkého zevšeobecnění, neboť ne každý příjemce sociálních dávek odpovídá užitému profilu a mnozí, kteří mu odpovídají, nedostávají všechny uvedené dávky. Avšak je nezpochybnitelné, že pro mnoho příjemců, zejména dlouhodobě závislých na dávkách, je výše dávek vyšší než příjem z práce nejnižší kategorie, o které lze předpokládat, že by

ji typický příjemce dávek získal. A dokud toto platí, mnozí příjemci dávek pravděpodobně dají přednost dávkám před prací, což je špatná zpráva pro daňové poplatníky, kteří musí náklady sociálních programů financovat, a ještě více pro příjemce dávek samotné. Tím, že učiní racionální krátkodobé rozhodnutí a zůstanou na dávkách, místo aby začali pracovat, mohou chytit sebe a své rodiny do pastí dlouhodobé závislosti. Daňová nevýhodnost přechodu ze závislosti na dávkách do práce byla snížena refundovatelnými daňovými kredity, ale jejich výhodnost je nízká, zvláště když se vezme v úvahu hodnota volného času. A je třeba si uvědomit, že pokud daňové kredity převyšují daňovou povinnost, představují další formu sociální podpory. Současný sociální systém v USA podle autorů poskytuje tak vysokou úroveň dávek, že odrazuje od práce. Pokud politici myslí vážně snahu omezit závislost na sociálních dávkách a odměňovat naopak práci, měli by zpřísnit požadavek pracovat při závislosti na dávkách, odstranit výjimky a omezit aktivity, které jsou započítávány jako práce. A státy by navíc měly zvážit způsob, jak zmenšit rozdíl mezi hodnotou sociálních dávek a pracovních příjmů omezením výše současných dávek a zpřísněním podmínek nároku.

Zdroj: Cato Institut

Příspěvek k ekonomickému oživení, inkluzivnímu růstu a sociální spravedlnosti

Podle nové Zprávy ILO o současné situaci v oblasti sociální ochrany „World Social Protection Report 2014/15: Building economic recovery, inclusive development and social justice“, která zachycuje nejnovější vývojové trendy, není více než 70 % světové populace odpovídajícím způsobem pokryto systémem sociální ochrany.

Sociální ochrana je klíčovým nástrojem k redukci chudoby a nerovnosti, který současně stimuluje inkluzivní růst podporou zdraví a kapacity ohrožených segmentů společnosti, zvyšuje jejich produktivitu, podporuje domácí poptávku a strukturální transformaci národních ekonomik. Otázka sociální ochrany nabývá na významu v časech ekonomické nejistoty, nízkého růstu a narůstající nerovnosti.

Vícenásobná funkce, kterou sociální ochrana hraje v ekonomice a ve společnosti, se zvláště ukázala během poslední světové finanční a ekonomické krize. V první fázi krize v letech 2008–2009 sáhlo přinejmenším 48 zemí s vysokými a středními příjmy k zavedení stimulačních balíčků o celkové hodnotě 2,4 bilionů US \$, z nichž zhruba čtvrtina byla určena na sociální opatření. Tato podpora působila jako automatický stabilizátor, který pomohl ekonomikám získat rovnováhu a ochránil nezaměstnané a ohrožené před ekonomickou pohromou.

V druhé fázi krize od roku 2010 dále však mnohé vlády změnilly kurs a soustředily se

předčasně na fiskální konsolidaci, bez hledu na urgentní potřebu pokračující podpory ohroženého obyvatelstva a stabilizace spotřeby. Tato opatření se netýkala jen evropských zemí, v roce 2014 k omezení veřejných výdajů přistoupilo až 122 vlád, 82 v rozvojových zemích.

Přijímaná opatření zahrnují reformy v důchodových, zdravotních a sociálních systémech, která často znamenají redukci v pokrytí nebo financování těchto systémů, rušení podpory a snižování počtu zdravotníků a sociálních pracovníků nebo jejich platů. Ve výsledku jsou náklady fiskální konsolidace a přizpůsobování přeneseny na obyvatele v době nízké zaměstnanosti, kdy je podpora nejvíce potřebná.

V poslední době řada zemí s vysokým příjmem omezuje své systémy sociální ochrany. V EU už škrty v rozpočtech na sociální ochranu přispěly k nárůstu chudoby, která se nyní týká 123 milionů lidí nebo 24 % obyvatel včetně dětí, žen, starších osob a osob se zdravotními postiženími. Na druhé straně řada zemí se středními příjmy rozšiřuje své systémy sociální ochrany, podporuje příjmy domácností a tím poptávkou tažený růst a inkluzivní vývoj. V Číně jsou blízko k dosažení univerzálního pokrytí důchody a výrazně se zde zvýšila minimální mzda, také v Brazílii od roku 2009 urychlili rozšiřování pokrytí systémem sociální ochrany a minimální mzdou.

Rovněž některé země s nízkými příjmy, jako je například Mosambik, rozšířily sociální ochranu, i když často prostřednictvím dočasných záchranných sítí s velmi nízkou úrovní dávek. Mnohé z těchto zemí se nyní snaží zavést minimální sociální ochranu jako součást všeobecnějších systémů sociální ochrany.

Autoři zprávy se také zaměřili na odlišné trendy sociální ochrany z hlediska životního cyklu. Z globálního hlediska se ukazuje, že vlády alokují jen 0,4 % HDP na dávky pro děti a rodiny, s výdaji v rozmezí od 2,2 % v zemích západní Evropy po 0,2 % v Africe, Asii a Pacifiku. Tyto výdaje by měly být zvýšeny, protože denně umírá 18 tisíc dětí a mnohým těmto úmrtím by se dalo zabránit adekvátní sociální ochranou.

Výdaje na sociální ochranu osob během pracovního života (v období nezaměstnanosti, mateřství, zdravotního postižení nebo pracovního úrazu) se výrazně liší podle regionů, v rozmezí od 0,5 % v Africe po 5,9 % v západní Evropě. Z celosvětového pohledu jen 12 % nezaměstnaných pracovníků dostává podporu v nezaměstnanosti, v rozsahu od 64 % v západní Evropě po méně než 3 % na Středním východě a v Africe.

Pokud jde o starobní důchody, téměř polovina (49 %) všech lidí ve věku vyšším než důchodový věk nedostává důchod. A mnozí z těch, kteří důchod dostávají, se ocitnou

hluboko pod hranici bídy. Budoucí důchodci dostanou nižší důchod ve více než 14 evropských zemích.

Zpráva také ukazuje, že zhruba 39 % světové populace nemá žádný přístup k zdravotnímu systému nebo schématu. Jejich

podíl v zemích s nízkými příjmy přesahuje 90 %. Podle odhadů ILO existuje ve světě nepokrytá potřeba 10,3 milionů zdravotních pracovníků k zajištění kvalitní zdravotní péče pro všechny potřebné. I přes tento trend se v některých zemích včetně Thajska

a Jižní Afriky podařilo dosáhnout univerzálního pokrytí zdravotním systémem během několika málo let, což dokládá, že je možné toho dosáhnout.

Zdroj: ILO

Schopnosti a dovednosti vyžadované zaměstnavateli

Podle Laury Brewer, odbornice ILO zabývající se zaměstnaností mladých, poslední přehledy ukazují, že zaměstnavatelé v dnešní době nehledají jen zkušenosti. Mají zájem i o měkké dovednosti, jako je řešení problémů a kreativita, které mohou v rozvoji kariéry hrát stejnou roli jako odborný výcvik a vzdělání. I mladí lidé bez pracovní zkušenosti mohou mít alespoň některé z nich a při psaní svých životopisů a motivačních dopisů by se na ně měli zaměřit. Patří k nim

- **Flexibilita a přizpůsobivost** - zaměstnavatelé chtějí pracovníky, kteří jsou schopni se rychle přizpůsobit změnám, zvládat více úkolů a pracovat s různými lidmi. Proto je třeba v životopisu uvést všechny dovednosti a jazyky, které se žadatel o práci musel naučit, dále čas strávený v zahraničí, nebo posat nejrůznější situace, které musel vyřešit.
- **Efektivní komunikační dovednosti** - zvládnání elektronické komunikace či prezenta-

ce je důležité ve většině oborů. Zaměstnavatelé chtějí lidi, kteří jsou schopni naslouchat a pozorovat a dosáhnout porozumění, účinně předávat své myšlenky a spolupracovat. Sepsání jasného a srozumitelného životopisu je první příležitostí, jak tyto schopnosti ukázat. Uchazeč o práci by proto měl zmínit také všechny své zkušenosti s vystoupeními na veřejnosti nebo s přípravou projektů.

- **Řešení problémů** - k úspěchu na pracovišti je potřeba být schopen vyhodnotit situaci, zvážit způsoby jejich řešení a vybrat ten nejvhodnější. To znamená rozpoznat dlouhodobé důsledky a vzít za ně osobní odpovědnost. To mohou doložit kvantifikovatelné výsledky, například zlepšení finanční situace studentské organizace, úspora času nebo peněz zavedením efektivnějšího procesu apod.
- **Interpersonální dovednosti** - zaměstnavatelé chtějí lidi, kteří jsou věci oddaní, těžce

pracující a spolehliví. Proto je třeba je přesvědčit, že uchazeč o práci tyto schopnosti má. Interpersonální schopnosti, o kterých se domnívá, že je bude vyžadovat práce, o kterou se uchází, a bude zaměstnavatelem nejvíce oceňována, by měl proto uvést v pořadí podle důležitosti.

- **Týmová práce** - je založena na schopnosti fugovat efektivně a bez problémů uvnitř skupiny. To vyžaduje jak schopnost skupinu vést a přijímat rozhodnutí, tak schopnost sledovat instrukce a hrát svou roli v rámci skupiny. To uchazeč může demonstrovat úspěchem v týmovém sportu nebo dobrovolnickou činností.

Proto je důležité, aby mladí uchazeči o zaměstnání bez pracovních zkušeností při oslovování potenciálního zaměstnavatele zdůrazňovali své schopnosti a dovednosti, které mu mohou nabídnout, spíše než aby uváděli výčet prací, které kdy vykonávali.

Zdroj: ILO

Informační servis čtenářům

Chudoba a deprivace na Slovensku

Tomáš Želinský: Chudoba a deprivácia na Slovensku: Metodologické aspekty a empiria. EQUILIBRIA, Košice, 2014. 229 s. ISBN 9788081431333

Kniha je rozdělena na teoretickou část, ve které je zahrnut převážně ekonomický přístup k chudobě, materiální deprivaci, a na analytickou, kde jsou zkoumány vybrané ukazatele pomocí matematicko-statistických metod. Monografie tak osloví nejen odborníky v ekonomii, statistice, sociální politice či demografii, ale i laickou společnost. Veškeré pojmy, vzorce a grafy jsou dopodrobna vysvětleny tak, že i čtenář, který se s nimi nikdy nesetkal, pochopí podstatu sdělení. Vlastní obsah monografie je přehledně a logicky rozdělen do tří hlavních oddílů. Každý z nich zahrnuje dvě kapitoly. Nejdříve je čtenář uveden do problematiky prostřednictvím základních pojmů, přístupů a popisu vývoje chudoby na území dnešního Slovenska a České republiky. Následně je seznámen s použitou metodikou (data, matematicko-statistické metody) a na závěr jsou prezentovány výsledky.

První oddíl vymezuje základní teoretická východiska. Individuální blahobyť vychází z předpokladu maximalizace užítka jedince. Autor převážně čerpá z konceptu Sena, tedy z welfaristického a newwelfaristického

přístupu k užítku. Dále jsou uvedeny termíny chudoba a deprivace. V podkapitolách jsou rozepsány jednotlivé koncepty měření chudoby - absolutní, relativní, subjektivní a objektivní. Autor se zabývá chudobou nejen z hlediska financí, ale i majetku. Popisuje míry chudoby, koncept relativní materiální deprivace a její formy.

Druhý oddíl se zaměřuje na výzkum chudoby na území dnešního Slovenska a České republiky od roku 1958–1989 a po roce 1989 až po současnost. Jednotlivé analýzy byly uskutečněny na základě příjmů domácností. Před rokem 1989 neexistovaly statistiky chudoby, ale tzv. domácností s omezenou možností spotřeby. Existence chudoby byla popřena z důvodu neshody s komunistickou ideologií založenou na principu rovnosti. Z výzkumů plyne, že chudoba je celkově nižší před rokem 1989 a Slovensko vykazuje vyšší hodnoty než Česká republika během celého zkoumaného období. Po revoluci došlo ke změně společenského zřízení a stabilizaci hospodářství. Projevily se dosud neznámé situace, jež ve značné míře ovlivnily životní úroveň obyvatelstva. Infla-

ce a zvýšení nezaměstnanosti byly důsledkem liberalizace cen a propouštění mnoha pracovníků kvůli uměle držené míře zaměstnanosti za socialismu.

Třetí a poslední oddíl obsahuje popis použité metodiky a prezentaci vlastních výsledků. Podkapitola použité údaje zahrnuje informace o výběrových šetřeních, z nichž byla využita data pro výzkum. Poté jsou charakterizovány matematicko-statistické metody, pomocí nichž došlo k výpočtům ukazatelů, které jsou prezentovány v poslední kapitole. Konkrétně jde o monetární chudobu, subjektivní chudobu, materiální deprivaci a majetkovou chudobu. Tyto metody pomohly získat ucelenou představu o chudobě na Slovensku.

Z hlediska analýzy příjmového rozdělení lze za zlomový považovat rok 2007, kdy se zvyšovala nerovnost v kvartilech rozdělování příjmů na celém Slovensku, a také v jednotlivých regionech. Stejně je však zejména podkapitola prezentující právě výsledky měření dle jednotlivých konceptů chudoby a materiální deprivace na Slovensku. Podle relativní monetární chudoby patří Sloven-